

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Фастівського районного управління поліції Головного
управління Національної поліції в Київській області
17.03.2026

м. Київ, 2026

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 17.03.2026 групою НПМ здійснено відвідування Фастівського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Київській області (далі – районне управління поліції, управління поліції, підрозділ поліції, РУП).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Коноплястий Сергій Миколайович – заступник начальника відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Оладов Сергій Андрійович – головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Милостний Олексій Вікторович – представник громадської організації;

Беспальчук Тетяна Миколаївна – представник громадської організації.

Загальна інформація

Районне управління поліції розташоване за адресою: Київська область, м. Фастів, вул. Карачуна, 6 (фото 1, 2).

Начальник районного управління поліції – Гарбар Олександр Миколайович.

Відвідування відбулося у присутності Лукаш Сергія Андрійовича – т.в.о. начальника сектору дотримання прав людини районного управління поліції та Питняк Анастасії Назарівни – старшого інспектора сектору дотримання прав людини районного управління поліції.

Штатна чисельність працівників районного управління поліції складає 414 посад, із яких, станом на 17.03.2026, некомплект складає 117 посад (28,26 %).

Протягом 2025-2026 років співробітники управління поліції затримали 160 осіб в межах кримінального процесуального законодавства та 114 осіб за вчинення адміністративних правопорушень.

У районному управлінні поліції з вересня 2025 року функціонує інформаційна підсистема «Custody Records» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» – інструмент, призначений для забезпечення належного процесу перебування осіб у місцях несвободи та дотримання їхніх прав.

При вході в управління поліції розміщено табличку з найменуванням підрозділу поліції. Забезпечений вільний доступ відвідувачів у вестибюль підрозділу поліції, зокрема до інформаційних стендів.

В управлінні поліції функціонує кімната для затриманих, яка визнана придатною для утримання затриманих та доставлених осіб (фото 3, 4). Водночас упродовж 2025–2026 років випадки поміщення осіб до зазначеної кімнати не зафіксовані.

На першому поверсі управління поліції облаштовано кімнати для проведення слідчих дій та кімнату для конфіденційного побачення адвоката із затриманими (фото 5-8). Процесуальні дії із затриманими особами проводяться у зазначених кімнатах.

В управлінні поліції функціонує сектор дотримання прав людини, службові особи якого виконують обов'язки, передбачені статтею 212 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України), щодо контролю за дотриманням прав затриманих осіб під час їх перебування у районному управлінні поліції. Зокрема, забезпечується фіксація всіх дій, що проводяться із залученням затриманої особи, із зазначенням часу їх початку та завершення, а також осіб, які їх здійснювали або були присутні під час їх проведення. Крім того, проводяться опитування затриманої особи та працівника поліції, який здійснив затримання, із обов'язковою відеофіксацією, а також інші передбачені законодавством заходи контролю.

У відповідності до вимог Інструкції із застосування органами та підрозділами поліції технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 18.12.2018 № 1026, в районному управлінні поліції встановлені камери відеоспостереження з можливістю архівації даних не менше 30 діб (фото 9).

Відповідно до вимог абзацу другого частини першої статті 6, частини другої статті 12 Закону України «Про захист персональних даних», в управлінні поліції наявні попереджувальні знаки щодо здійснення відеоспостереження при вході до відповідних зон, включаючи кімнату для затриманих осіб, кімнату для проведення слідчих (процесуальних) дій та кімнату для конфіденційного побачення із захисником.

Під час відвідування групою НПМ оглянуті службові кабінети співробітників РУП, предметів, які можуть бути застосовані для катування чи психологічного тиску, не виявлено.

В управлінні поліції проводяться щотижневі комісійні обстеження приміщень та транспортних засобів з метою виявлення та вилучення сторонніх предметів, які можуть бути використані для заподіяння тілесних ушкоджень затриманим чи доставленим особам.

У посадових інструкціях працівників РУП передбачені положення про заборону катувань відповідно до статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування підрозділу поліції групою НІМ здійснено 27.07.2021. За його результатами управлінню поліції надано рекомендації, зокрема щодо забезпечення дотримання права затриманих осіб на захист, неухильного виконання вимог законодавства під час затримання, своєчасного інформування центрів безоплатної правничої допомоги, належного функціонування систем відеоспостереження, облаштування приміщень для затриманих, конфіденційного спілкування із захисником і проведення слідчих дій, призначення та ефективної роботи відповідальних осіб за перебування затриманих, належного ведення службової документації, підвищення рівня обізнаності працівників щодо вимог законодавства, а також оснащення службових приміщень відповідними інформаційними табличками.

За результатами поточного відвідування встановлено, що надані рекомендації виконано, водночас виявлено окремі недоліки, які потребують додаткового реагування.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. Вибірковим аналізом документації встановлено, що упродовж 2025-2026 років до районного управління поліції надійшло 30 повідомлень від громадян щодо можливих неправомірних дій працівників поліції, в тому числі, що стосувалися фактів побиття (нанесення тілесних ушкоджень), застосування спеціальних засобів тощо.

Зокрема, 02.10.2025 до управління поліції надійшло звернення, зареєстроване в Єдиному обліку заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події (далі – ЄО) за № 24234, щодо побиття особи працівниками поліції.

Звернення аналогічного характеру надходило до управління поліції у 2026 році та зареєстроване в ЄО за № 4701.

Крім того, аналогічні звернення надходили протягом 2025 року та зареєстровані в ЄО за №№: 1274, 1271, 1658, 3864, 4668, 7944, 11481, 12283, 12284, 12501, 13001, 13000, 17472, 17469, 1281, 3234, 3959, 8438, 9809, 10627, 10625, 10618, 14843, 15885, 28752, 29447, 29775, 23980, 24232.

У порушення вимог частини 4 статті 216 КПК України та частини 3 статті 8 Закону України «Про Державне бюро розслідувань», в управлінні поліції склалася негативна практика розгляду повідомлень про можливі кримінальні правопорушення, вчинені працівниками поліції, без належного інформування відповідного територіального управління Державного бюро розслідувань

(далі – ДБР) та без реєстрації таких відомостей у Єдиному реєстрі досудових розслідувань (далі – ЄРДР).

За результатами розгляду вказаних повідомлень відомості про вчинення кримінальних правопорушень в ЄРДР не вносились, повідомлення до органів ДБР не надсилалися.

Водночас зазначені повідомлення не ставали підставою для проведення службових розслідувань, а викладена у них інформація належним чином не перевірена, відповіді заявникам надавалися лише у порядку, визначеному Законом України «Про звернення громадян».

Такий підхід, за якого дії працівників поліції оцінюються самими працівниками поліції, не може вважатися об'єктивним та суперечить вимогам кримінального процесуального законодавства.

Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – Європейський комітет) наголошує, що довіра до заборони катувань та жорстокого поводження підривається, коли посадовці, відповідальні за такі дії, уникають покарання. Відсутність швидкої, ефективної реакції на повідомлення про жорстоке поводження створює умови для безкарності та ставить під загрозу правозахисні принципи, підриває основи демократичного суспільства, оскільки відповідальні за розслідування та контроль особи ризикують стати співучасниками цих порушень.

Європейський комітет вважає, що навіть за відсутності формальної скарги органи влади мають бути зобов'язані за законом негайно відкривати кримінальні провадження та здійснювати їх розслідування при надходженні достовірної інформації про неналежне поводження. Для посилення відповідальності слід встановити обов'язок посадовців (поліцейських, керівництва в'язниць тощо) своєчасно повідомляти відповідні органи про такі випадки.

Крім того, Європейський комітет зазначає, що дисциплінарне розслідування є додатковим засобом проти жорстокого поводження і може здійснюватися паралельно до процедури кримінального розслідування. Дисциплінарна провинність кожного відповідного службовця має бути об'єктом систематичного контролю, незалежно від того, чи правопорушення, про яке йдеться, було визнане кримінальним злочином (СРТ/Inf(2004)28-part)¹.

Серед позитивних зобов'язань України за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод є, зокрема, розслідування усіх фактів неналежного поводження. При цьому до критеріїв ефективності розслідування зараховують: незалежність та неупередженість, ретельність, невідкладність, компетентність, залучення потерпілих та громадський контроль.

Європейський суд з прав людини (далі – ЄСПЛ) вважає, що розслідування заяв про катування, нелюдське або таке, що принижує гідність, поводження чи покарання має бути ретельним, а це означає, що органи влади повинні завжди

¹ <https://rm.coe.int/16806cd08b>.

серйозно намагатися з'ясувати, що сталося, і не повинні покладатися на поспішні чи необґрунтовані висновки, щоб закрити розслідування, або використовувати їх як основу для своїх рішень (*El-Masri v. the former Yugoslav Republic of Macedonia*) § 183)².

2. Під час відвідування встановлено 4 випадки надходження до районного управління поліції протягом 2025-2026 років повідомлень від громадян про незаконні дії, в тому числі побиття здійснені військовослужбовцями.

Так, 13.01.2026 до чергової частини РУП надійшло повідомлення про побиття особи військовослужбовцями Територіального центру комплектування та соціальної підтримки, яке зареєстроване в ЄО за № 748.

Звернення аналогічного характеру надходили до управління поліції 16.01.2016 (зареєстровано в ЄО за № 916), 01.07.2025 (зареєстровано в ЄО за № 15821) та 01.12.2025 (зареєстровано в ЄО за № 28241).

Незважаючи на те, що в діях військовослужбовців можуть мати місце адміністративні чи дисциплінарні правопорушення інформація та матеріали посадовими особами управління поліції лише в одиничних випадках передавалась до підрозділів Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, до функцій якої, відповідно до статті 8 Закону України «Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України», відноситься попередження, виявлення, припинення кримінальних та інших правопорушень, вчинених, у тому числі, працівниками Збройних Сил України під час виконання ними службових обов'язків.

Вказане свідчить про неефективне виконання органами Військової служби правопорядку у Збройних Силах України функцій, покладених на відомство пунктом 10 статті 8 Закону України «Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України», в частині забезпечення взаємодії з органами Національної поліції, іншими правоохоронними органами, у тому числі щодо обміну з ними інформацією для виявлення правопорушень.

3. Відповідно до статті 42 Закону України «Про Національну поліцію» працівники управління поліції для виконання покладених на них обов'язків уповноважені застосовувати вогнепальну зброю, спеціальні засоби, а також заходи фізичного впливу.

Відповідно до частини 6 статті 45 Закону України «Про Національну поліцію» поліцейський зобов'язаний у письмовій формі повідомити свого керівника про застосування до особи спеціального засобу.

Незважаючи на наявність фактів застосування фізичної сили та спеціальних засобів, службові особи управління поліції не надали групі НПМ жодних відомостей чи документів (зокрема рапортів), які б підтверджували, що працівники, які застосовували силу або спецзасоби, повідомили про це своїх

² <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-115621%22%5D%7D>

керівників. Це свідчить про відсутність належного контролю з боку керівництва управління поліції за застосуванням поліцейських заходів примусу.

Інформація про застосування спеціальних засобів, фізичної сили також підтверджується зверненнями громадян, а саме: 22.04.2025 до управління поліції надійшло звернення, яке зареєстроване в ЄО за № 10625, про застосування до заявника спеціального засобу, спорядженого речовинами сльозогінної та дратівної дії. Разом з тим, документи про повідомлення керівника та перевірку правомірності застосування спецзасобу відсутні, належний розгляд з цього питання не проводився.

Звернення аналогічного характеру надходили до управління поліції 08.03.2026 (зареєстровано в ЄО за № 4701), 28.09.2025 (зареєстровано в ЄО за № 23980) та 01.12.2025 (зареєстровано в ЄО за № 28241).

Зазначена ситуація зумовлена відсутністю у Національній поліції України встановленої процедури ведення облікової документації (журналів, книг тощо) для фіксації випадків застосування спеціальних засобів та заходів фізичного впливу.

Відсутність контролю за законністю та обґрунтованістю використання спеціальних засобів та заходів фізичного впливу підвищує ризик зловживань і порушень прав затриманих. Зазначене ускладнює проведення об'єктивних перевірок та розслідувань, послаблює відповідальність посадових осіб і підриває довіру до правоохоронних органів.

4. Під час відвідування виявлено факти тривалого перебування затриманих осіб без поміщення до кімнат для затриманих.

Так, 31.08.2025 о 19:10 працівниками управління поліції затримано [REDACTED], якого доставлено до підрозділу поліції о 19:25 цього ж дня. Відповідно до інформації про дії, проведені із затриманим, зафіксованої інспектором з дотримання прав людини районного управління поліції, після доставлення було проведено необхідні слідчі дії, які завершено о 23:47 цього ж дня.

Надалі затриманий перебував у кімнаті для проведення слідчих дій. При цьому, незважаючи на наявність у РУП кімнати для затриманих із належними умовами, до неї не поміщався та вибув з підрозділу поліції лише о 08:00 01.09.2025.

Протягом усього часу перебування під контролем працівників поліції (понад 12 годин), у тому числі в нічний час, затриманий не забезпечувався харчуванням та не мав безперешкодного доступу до питної води і санітарних умов (туалету).

Аналогічні факти тривалого перебування у підрозділі поліції після завершення слідчих дій без поміщення до кімнат для затриманих встановлено під час затримання та перебування в управлінні поліції [REDACTED] (11.02.2026), [REDACTED] (16.01.2026) та [REDACTED] (05.01.2026).

У своїх доповідях Європейський комітет зазначає про необхідність забезпечення затриманих осіб харчуванням (мінімум один раз на день

повноцінним харчуванням, щось більш суттєве, ніж бутерброд), доступом до води, туалету. Особи, які повинні провести ніч в місці тримання, мають бути забезпечені чистим матрацом та ковдрами (СРТ/Inf(2002)15) п. 47)³.

5. Крім того встановлено, що у разі поміщення осіб до кімнати для затриманих районне управління поліції не в повному обсязі забезпечить їх харчуванням та питною водою відповідно до Норм харчування осіб, які тримаються в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби, ізоляторах тимчасового тримання, приймальниках-розподільниках та інших приймальниках Національної поліції, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 16 червня 1992 року № 336. Зокрема, у підрозділі відсутні необхідні запаси питної води, чаю для забезпечення затриманих осіб.

6. У районному управлінні поліції неналежним чином ведеться Журнал обліку доставлених, відвідувачів та запрошених, передбачений додатком 7 Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23.05.2017 № 440. Зокрема, не зазначаються заходи, вжиті стосовно доставлених осіб, а також у окремих випадках відсутня інформація про прізвище та посаду працівника, яким особу доставлено або запрошено до підрозділу поліції.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Головному управлінню Національної поліції України в Київській області забезпечити:

1.1. контроль за усуненням порушень, виявлених в ході відвідування районного управління поліції.

1.2. проведення службових розслідувань за фактами викладеними у звіті.

2. Фастівському районному управлінню поліції Головного управління Національної поліції в Київській області:

2.1. забезпечити неухильне дотримання вимог частини 4 статті 216 КПК України та частини 3 статті 8 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» шляхом негайного інформування відповідного територіального управління ДБР про всі відомі або отримані факти можливого вчинення кримінальних правопорушень працівниками поліції, а також реєстрації таких відомостей у ЄРДР у встановленому законом порядку;

2.2. запровадити в районному управлінні поліції внутрішній контрольний механізм за своєчасним направленням до територіальних підрозділів ДБР повідомлень про можливі неправомірні дії працівників поліції, а також забезпечити проведення службових розслідувань за кожним подібним фактом;

³ <https://rm.coe.int/16806cd1ec>

2.3. забезпечити контроль за обліком, законністю та обґрунтованістю використання спеціальних засобів та застосування заходів фізичного впливу;

2.4. забезпечити поміщення затриманих осіб до кімнат для затриманих після завершення слідчих дій, у разі неможливості швидкого доставлення зазначених осіб до ізоляторів тимчасового тримання;

2.5. забезпечити наявність у районному управлінні поліції необхідних продуктів харчування, питної води, чаю.

2.6. забезпечити інформування органів Військової служби правопорядку у Збройних Силах України про можливі адміністративні чи дисциплінарні правопорушення, вчинені військовослужбовцями;

2.7. забезпечити належне ведення службової документації, зокрема журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених управління поліції.

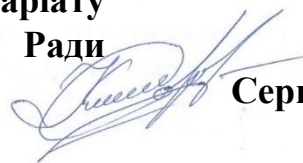
3. Військовій службі правопорядку у Збройних Силах України

3.1. забезпечити належну взаємодію з органами Національної поліції України щодо обміну з ними інформацією для виявлення правопорушень вчинених військовослужбовцями.

Додаток: фотоматеріали на 3 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Заступник начальника відділу
інспектування об'єктів контролю в
правоохоронних, судових органах та
військових формувань Департаменту з
питань реалізації національного
превентивного механізму Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини**

Сергій КОНОПЛЯСТИЙ

Додатки до звіту

Фото 1

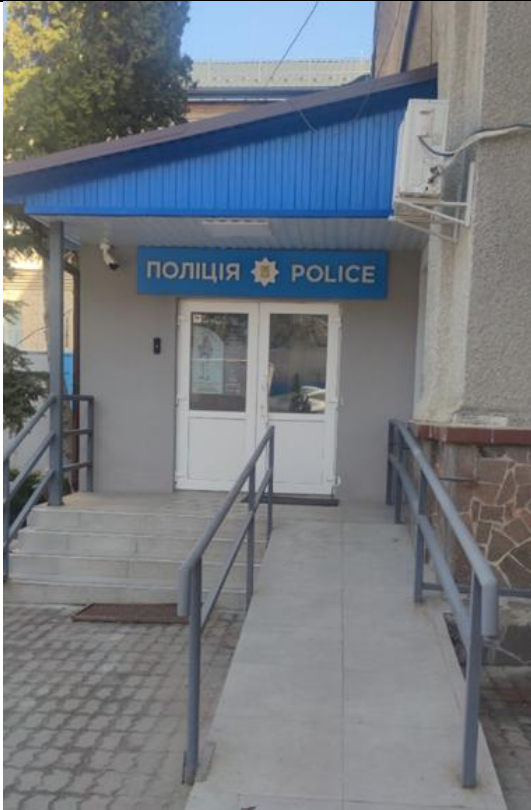

Фото 2

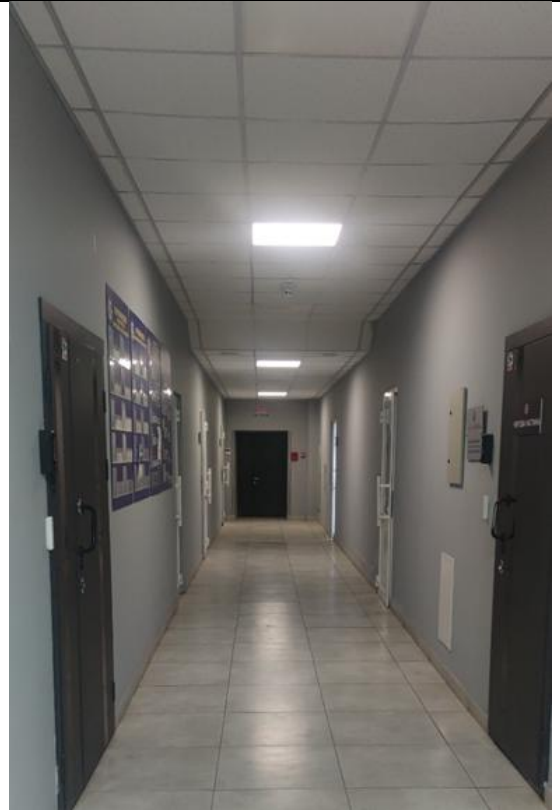

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

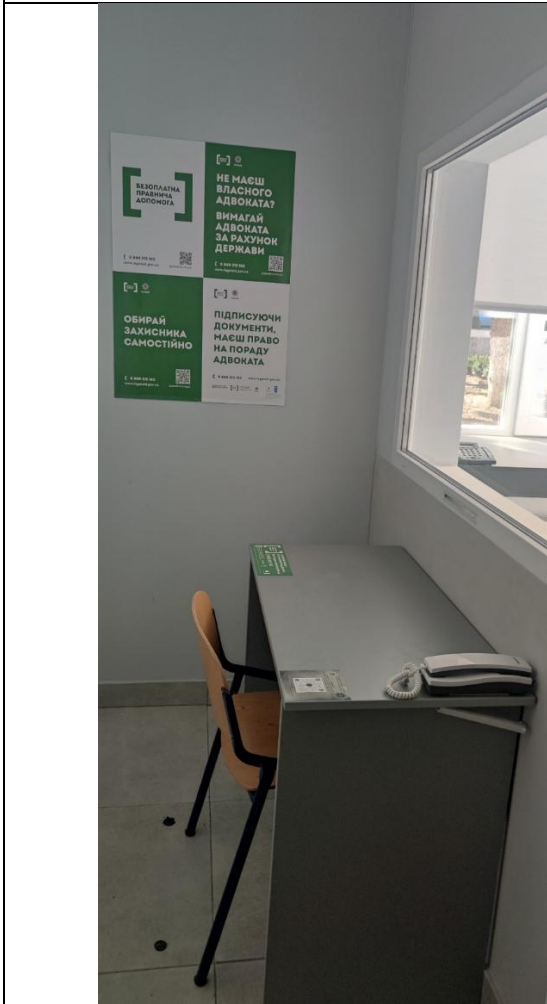

Фото 9

